УДК 796.(045)

І. Л. Гасюк,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри фізичної культури та валеології, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

СПОРТ ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

У статті розглянуто перспективні напрями нормативно-правового стимулювання розвитку спорту вищих досягнень. Визначено та обгрунтовано зміст змін до правових норм дієвої редакції Закону України "Про фізичну культуру і спорт" та інших пов'язаних з нормативно-правових актів.

Perspective directions of normatively-legal stimulation of development of sport of higher achievements are considered in the article. Certainly and maintenance of changes is reasonable to the legal norms of operating release of Law of Ukraine "About a physical culture and sport" and other constrained normatively-legal acts.

Ключові слова: фізична культура, спорт, право, державне регулювання.
Key words: physical training, sports, the right, state regulation.

ВСТУП

Великою увагою та підтримкою з боку держави характеризується спорт вищих досягнень, олімпійський, паралімпійський, дефлімпійський спорт, відбувається становлення професійного спорту в Україні. Незважаючи на значну ресурсну підтримку з боку держави виступи національних збірних команд України на змаганнях світового рівня бажають змін на краще. Не вирішеними проблемами залишаються організація правового забезпечення спорту вищих досягнень, питань, пов'язаних із вживанням заборонених у спорті речовин, фінансове забезпечення та підтримка суб'єктів олімпійського, паралімпійського спорту тощо, нормативний супровід та організація діяльності суб'єктів господарської діяльності, що здійснюють підготовку та організацію змагань спортсменів найвищого класу та професіоналів. Зважаючи на поліаспектність нерозв'язаних проблем, ми розглянемо лише визначальні шляхи економіко-правового врегулювання вищеозначеного кола питань.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

— визначити перспективні шляхи нормативно-правового врегулювання суспільних відносин в спорті вищих досягнень;

— обгрунтувати зміст змін до правових норм діючої редакції Закону України "Про фізичну культуру і спорт" та інших пов'язаних з ним нормативно-правових актів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування спорту вищих досягнень.

РЕЗУЛЬТАТИ

Як свідчать проведені дослідження [1], в спорті вищих досягнень констатовано наявність певного дефіциту кадрів за напрямом роботи з видів спорту, що не входять до програми Олімпійських ігор. Для оптимізації кадрової структури за конкретними видами спорту необхідно здійснити комплекс заходів організаційного характеру, а саме:

— на регіональному рівні визначати потреби та якісний склад тренерсько-викладацьких кадрів з певних видів спорту з урахуванням рівня та перспектив їх (видів спорту) розвитку в межах відповідної територіально-адміністративної одиниці;

— щорічно місцеві органи виконавчої влади в галузі фізичної культури і спорту, з урахуванням перспектив розвитку окремих видів спорту в регіоні, за необхідності здійснюють цільове державне замовлення на підготовку спеціалістів відповідного спортивного фаху в профільних вищих навчальних закладах;

— органи виконавчої влади в сфері фізичної культури та спорту мають здійснювати перманентний моніторинг вимог за результатами виступів спортсменів на змаганнях до фахової підготовки тренерсько-викладацьких кадрів за видами спорту.

Другою актуальною проблемою, що вимагає розв'язання, є створення організаційних, психологічних, педагогічних, методичних передумов підготовки тренерів-викладачів з видів спорту здатних, до професійної самореалізації в умовах ринкової економіки на засадах самозайнятості або організації власної справи з урахуванням специфіки діяльності на ринку в обраному виді спорту. Аналіз освітньо-професійних програм та освітньо-кваліфікаційних характеристик підготовки бакалаврів у галузі фізичної культури і спорту за напрямами: "Здоров'я людини", "Спорт", "Фізичне виховання" (напрям підготовки 0102) — засвідчив, що в системі

підготовки фахівців відповідного профілю простежується нормативна невідповідність між існуючими вимогами до управлінських, організаційних, економіко-правових знань та навичок майбутніх та діючих спеціалістів із реальними вимогами ринку, соціуму, економічними умовами здійснення практичної діяльності в галузі. Насамперед це свідчення того, що відсутня гнучка інформаційна система своєчасного реагування на запити суспільства та галузі до підготовки спеціалістів і, відповідно, із великим запізненням, не кажучи про випереджальну стратегію побудови системи підготовки кадрів, здійснюється узгодження та удосконалення освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-кваліфікаційних програм. На нашу думку, необхідно переглянути зміст чинних державних стандартів підготовки тренерсько-викладацьких кадрів у частині зміни обсягу та кількості фахових дисциплін, спрямованих на формування економічної, правової, управлінської компетенції майбутніх спеціалістів. Для забезпечення належного наукового супроводу процесу підготовки кадрів для підсистеми галузі "Спорт вищих досягнень, олімпійський, паралімпійський, дефлімпійський та професійний спорт" необхідно доповнити ч. 4 ст. 49 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" положенням такого змісту: "Центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту разом з провідними вищими навчальними закладами четвертого рівня акредитації, у яких здійснюється підготовка фахівців сфери фізичної культури і спорту, розробляє і переглядає зміст державних стандартів підготовки спеціалістів кожних чотири роки, надалі координує приведення у відповідність навчальних планів підготовки фахівців відповідного профілю у вищих навчальних закладах України усіх форм власності".

Соціально-економічна група факторів є провідною за силою впливу на міру професійної привабливості сфери фізичної культури та спорту, показники плинності та стабільності складу кадрового корпусу галузі. Середній рівень заробітної плати найманого працівника в галузі фізичної культури і спорту у більшості регіонів України є меншим від розміру мінімальної заробітної плати, гарантованої державою, а в державних закладах і установах знаходиться на мінімально можливому рівні, що значною мірою впливає на привабливість галузі з точки зору вибору нею молоддю як сфери своїх професійних інтересів. Слід відзначити, що в сфері фізичної культури та спорту практично відсутня цілеспрямована політика соціального захисту працівників галузі, яка має фрагментарний характер у вигляді заохочувально-стипендіальної системи тренерсько-викладацького складу та спортсменів, які досягли вагомих результатів на змаганнях європейського та світового рівнів. З метою підвищення рівня соціальних стандартів у сфері фізичної культури та спорту створення належних умов для професійної реалізації кадрового корпусу галузі необхідно: по-перше, привести у відповідність із сучасними економічними реаліями розміри заробітної плати працівників галузі, систему заохочень та преміювань, доплат і пільг; по-друге, органи виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту разом із органами місцевого самоврядування мають розробляти програми з будівництва соціального доступного житла для працівників, видатних спортсменів спорту вищих досягнень, олімпійського, паралімпійського, дефлімпійського спорту з урахуванням фінансово-економічного, ресурсного тощо стану відповідної територіально-адміністративної одиниці; по-третє, закладати в бюджеті розвитку спорту вищих досягнень відповідної територіально-адміністративної одиниці статтю видатків щодо надання щорічної одноразової цільової матеріальної допомоги працівникам галузі, які підпадають під дію норм законів України про соціальний захист населення, на придбання та поліпшення житлових умов. Джерелом отримання необхідних коштів має стати, насамперед, перегляд та оптимізація статей бюджетних видатків на розвиток окремих видів спорту, утримання та оренду матеріально-технічної бази, ефективного економічного використання наявної бази.

Підвищення ризиків отримання травм, динамічність, загострення конкурентної боротьби в спорті, вагоме збільшення навчально-тренувальних навантажень для досягнення запланованого спортивного результату зумовлює необхідність правового врегулювання відносин між організаторами змагань та їх учасниками в частині дотримання правил безпеки, охорони здоров'я під час їх проведення, визначення джерела фінансування лікування та відновлення після отриманих травм в процесі занять спортом або на змаганнях будь-якого рівня. Особливо актуальним є це питання саме для дитячо-юнацького спорту. На нашу думку, ч. 4 ст. 51 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" необхідно доповнити нормою такого змісту: "Персональну відповідальність за допуск спортсмена до тренувань і змагань за станом здоров'я несе лікар спортивної медицини. Для допуску до змагань і тренувань неповнолітніх осіб у видах спорту, які характеризуються рівнем підвищеної небезпеки для життя або здоров'я, необхідна обов'язкова письмова згода (дозвіл) батьків, тренера та організаторів змагань". Слід вважати спортивні змагання такими, що становлять надмірний ризик для життя за умови ймовірності завдання учаснику тяжкого тілесного ушкодження або смерті, підвищений рівень небезпеки для життя або здоров'я за умови ймовірності завдання учаснику легкого або середньої тяжкості тілесного ушкодження [2]. Підвищення особистого рівня відповідальності тренерів за якість навчально-тренувального процесу, підготовку до участі в змаганнях, загальний фізичний стан та здоров'я юних спортсменів можливий шляхом внесення в зміст ст. 34 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" частини третьої такого змісту: "Тренерсько-викладацький склад, який здійснює управління навчально-тренувальною діяльністю неповнолітніх спортсменів, їх підготовкою до участі в змаганнях в процесі багаторічної спортивної підготовки, внаслідок якого заподіяна шкода здоров'ю тих, хто займається, несуть кримінальну відповідальність у відповідності із ст. 137 Кримінального Кодексу України. Якщо в результаті проведених перед змаганнями або планових заходів антидопінгового характеру встановлено факт вживання неповнолітнім спортсменом заборонених в спорті речовин, персональну відповідальність несе тренер, лікар, які допустили неповнолітнього спортсмена до змагальної та тренувальної діяльності відповідно із ст. 323 Кримінального Кодексу України".

Важливим кроком у поліпшенні стану медичного забезпечення має стати прийняття Закону України "Про загальнообов'язкове державне медичне соціальне страхування". Статтю 6 ч. 1 проекту вищезгаданого закону необхідно доповнити пунктами 19 та 20, в яких визначити, що загальнообов'язковому державному соціальному медичному страхуванню підлягають: "особи віком до 18 років, які є вихованцями позашкільних навчальних закладів, організацій, підприємств та установ спортивного профілю, беруть участь у змаганнях місцевого, районного, обласного, всеукраїнського та міжнародного рівнів, є членами збірних команд відповідного рівня за видами спорту"; "особи, які навчаються у вищих навчальних закладах 1—4 рівнів акредитації за денною формою навчання, є членами збірних команд навчальних установ з видів спорту, запрошуються до участі в змаганнях місцевого, обласного, всеукраїнського та міжнародного значення". Статтю 7 закону доповнити нормою такого змісту: "Страхувальниками груп осіб, визначеними у пп. 19, 20, може бути держава в особі органів виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту, освіти і науки; установи, організації, заклади освітнього та фізкультурно-спортивного спрямування; фізичні особи.".

Також, на нашу думку, ст. 34 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" необхідно доповнити частиною четвертою такого змісту: "Неповнолітні спортсмени, незалежно від виду спорту, рівня та класу спортивних змагань, допускаються до участі в них лише за наявності полісу загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування".

Надзвичайно важливою для спорту вищих досягнень є побудова ефективної системи багаторічної підготовки перспективної молоді в обраному виді спорту з подальшим включенням до резерву і відбором до національних збірних команд України. Перспективними напрямами удосконалення системи багаторічної підготовки спортсменів найвищого класу слід вважати:

— створення матеріально-технічної бази та збільшення масової участі дітей та молоді в системі "Спорт для всіх";

— впровадження в систему шкільної фізичної культури спортизованого напряму фізичного виховання дітей та молоді;

— створення ефективної системи відбору до занять відповідними видами спорту, системи мотивування та стимулювання, пільг та преференцій для подальшого кар'єрного зростання;

— формування ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення процесів розвитку спорту вищих досягнень;

— створення багатопрофільних та цільових центрів, мобільних груп науково-технічного забезпечення підготовки спортсменів вищої кваліфікації.

Не менш важливим завданням залишається розробка правового механізму підготовки та передачі спортсменів найвищої кваліфікації на усіх етапах професійного зростання, по вертикалі: ДЮСШ → ШВСМ → ЦОП → збірна команда області → збірна команда країни; по горизонталі: з спортивного клубу в інший спортивний клуб; зі збірної команди області до іншої збірної команди області тощо. Механізм передачі має бути спрямований на врегулювання економічних відносин суб'єктів діяльності в галузі фізичної культури та спорту, а саме: компенсації витрат на підготовку спортсменів відповідної кваліфікації, у разі досягнення спортсменом високих результатів на змаганнях світового рівня, відзначення та стимулювання тренерів та спеціалістів, які брали участь у підготовці спортсмена високої кваліфікації на усіх етапах багаторічної підготовки. З метою правового впорядкування відносин між суб'єктами спорту вищих досягнень щодо умов підвищення спортивної кваліфікації спортсменів вищої кваліфікації необхідно статтю 36 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" доповнити частиною третьою такого змісту: "Порядок передачі спортсменів вищої кваліфікації в системі навчальних спортивних закладів, включення до резерву та національних збірних команд України, відшкодування економічних витрат щодо їх підготовки, системи заохочення та нагородження тренерсько-викладацького складу, які брали участь на усіх етапах багаторічної підготовки спортсмена, визначається центральним органом державної виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту".

Недостатньо врегульованим, з точки зору нормативно-правового визначення, є питання відбору та допуску спортсменів-інвалідів вищої кваліфікації до змагань обласного, всеукраїнського, міжнародного рівня, Паралімпійських, Дефлімпійських іграх тощо. Насамперед, необхідно провести чітке розмежування категорій інвалідів, а саме — тих, хто має значні відхилення у стані здоров'я від народження і є інвалідами з дитинства, та тих, хто отримав інвалідну групу внаслідок виробничих травм, нещасних випадків, тобто відхилення в стані здоров'я є набутим у процесі життєдіяльності. Слід відзначити, що актуальні та потенційні фізичні, інтелектуальні, психологічні можливості першої і другої груп спортсменів-інвалідів є надзвичайно різними. Як відомо, спорт інвалідів функціонує в трьох структурних утвореннях: спорт паралімпійський об'єднує представників п'яти нозологій — порушення зору, ампутації, параплегія, інші ушкодження (дисфункції) опорно-рухового апарату, наслідки церебрального паралічу; спорт дефлімпійський, який об'єднує інвалідів слуху; спорт для людей із затримкою інтелектуального розвитку. На нашу думку, з метою законодавчого врегулювання розподілу спортсменів-інвалідів учасників змагань на групи за ознакою причин набуття інвалідності необхідно статтю 24 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" доповнити частиною дванадцятою, яку викласти в такій редакції: "Порядок відбору та участі спортсменів-інвалідів у змаганнях відповідного рівня розробляється і затверджується центральним органом виконавчої влади з фізичної культури і спорту, визначає основні положення віднесення до певної групи та допуску спортсменів-інвалідів основних нозологій набутої або вродженої інвалідності до участі в змаганнях".

В Україні відбувається становлення професійного спорту, що зумовлено процесами комерціалізації та поглибленої професіоналізації спорту вищих досягнень, орієнтування спортивних клубів інших суб'єктів галузі фізичної культури та спорту на отримання прибутків, участь спортсменів у змаганнях не лише з метою перемоги в них, насамперед, з метою отримання грошової винагороди, а для більшості спортсменів вищої кваліфікації участь у змаганнях та підготовка до них стає основним видом діяльності, який є єдиним джерелом їх

доходів. Нормативно-правового врегулювання вимагають відносини, що виникають між суб'єктами учасниками професійного спорту, необхідна конкретизація та узгодження з чинною законодавчою базою правового статусу суб'єктів професійного спорту, визначення єдиних "правил гри" на ринку професійного спорту тощо. На нашу думку, комплексне розв'язання вищеозначених проблем можливе шляхом розробки та впровадження в практику діяльності галузі Закону України "Про професійний спорт", який має містити такі основні положення:

— предмет правового регулювання суспільних відносин в сфері професійного спорту;

— участь держави в підтримці професійного спорту;

— права та обов'язки державних органів управління в сфері професійного спорту;

— права та обов'язки суб'єктів професійного спорту (професійних спортивних федерацій, професійних спортивних клубів, професійних спортивних ліг, спортсменів-професіоналів, тренерів інших спортивних працівників тощо);

— особливості правового врегулювання переходу або передачі спортсменів у процесі підвищення спортивної кваліфікації від одного суб'єкта організації професійної діяльності спортсменів до іншого;

— особливості правового врегулювання трудових відносин у сфері професійного спорту, а саме: зміст і складові трудового договору, контракту; умови кваліфікаційного іспиту (випробувального терміну); гарантії, соціальні пільги, страхування (медичне, від нещасного випадку тощо); підстави та умови розірвання трудового договору тощо;

— правове врегулювання спортивної діяльності спортсмена-професіонала;

— відповідальність, особливості притягнення спортсмена-професіонала, тренера, іншого спортивного працівника до дисциплінарної, адміністративної, кримінальної відповідальності;

— умови та підстави залучення спортсмена-професіонала до участі в змаганнях у складі національної збірної;

— вирішення спорів у сфері професійного спорту (спортивний арбітраж, спортивні третейські суди тощо).

Чинний Закон України "Про фізичну культуру і спорт" не регламентує статус суб'єктів професійного спорту, що призводить до правової невизначеності їх статусу як суб'єкта господарювання в галузі фізичної культури і спорту. На нашу думку, зважаючи на специфіку діяльності та статутні завдання суб'єктів професійного спорту, необхідно чинну редакцію закону, а саме ст. 38 доповнити частиною четвертою такого змісту: "Створення і функціонування професіональних спортивних клубів, професіональних спортивних ліг, професіональних федерацій (асоціацій, спілок, об'єднань тощо), статути яких передбачають організацію діяльності спортсменів-професіоналів, здійснюється у відповідності до цього Закону, Господарського та Цивільного кодексів України, інших нормативно-правових актів, в будь-якій організаційно-правовій формі, але виключно як суб'єкт господарювання, чия діяльність спрямована на отримання прибутку. Реєстрація та діяльність суб'єкта професійного спорту як безприбуткової громадської організації відповідно до Закону України "Про об'єднання громадян", будь-яких інших організаційно-правових формах суб'єктів безприбуткового господарювання не допускається".

Надзвичайно актуальним залишається питання вирішення спортивних спорів у системі третейських судів. Сьогодні в Україні відбувається становлення такого виду правового забезпечення та супроводу спортивної діяльності суб'єктів спорту вищих досягнень, професійного спорту тощо. Важливим у цьому контексті є створення системи спеціалізованих правових установ, основним статутним завданням яких стало б забезпечення процесу розв'язання спортивних спорів, імплементація відповідних міжнародних норм у вітчизняне спортивне законодавство. Для ефективної діяльності третейських спортивних судів необхідне якісне кадрове забезпечення, яке можливе лише за умови ведення відповідної дисципліни до навчальних планів підготовки спеціалістів юридичного профілю, із подальшою поглибленою спеціалізацією в обраній галузі права. Для нормативного закріплення процесу організаційно-правового забезпечення діяльності в галузі фізичної культури і спорту необхідно ч. 9 ст. 45 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" викласти у такій редакції: "Держава створює систему спортивних третейських судів, основним завданням яких є розв'язання спортивних спорів, що виникають в ході взаємодії суб'єктів галузі фізичної культури і спорту під час підготовки, проведення, участі, суддівства спортивних змагань, інших питань, віднесених до їх компетенції. Держава забезпечує підготовку та перепідготовку кадрів у сфері організаційно-правового забезпечення фізичної культури і спорту".

Правового впорядкування вимагає питання економічного стимулювання діяльності спортсменів найвищої кваліфікації, які утворюють спортивний резерв, входять до складу збірних команд, активно беруть участь у змаганнях всеукраїнського та міжнародного рівнів. Законодавцем у Законі України "Про фізичну культуру і спорт" визначено, що спортсмени, які досягли вагомих успіхів, мають право на соціально-побутові та інші пільги, які встановлюються Кабінетом Міністрів України. На нашу думку, необхідно більш чітко визначити коло таких осіб та конкретизувати поняття "інші пільги". З цією метою ч. 4 ст. 43 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" доповнити відповідною нормою та викласти у такій редакції: "Спортсмени, що здобули звання чемпіона або призера Олімпійських, Паралімпійських, Дефлімпійських ігор, на Глобальних іграх спортсменів з порушенням інтелекту, чемпіонатах світу або Європи, чемпіонатах України, в тому числі і з не олімпійських видів спорту, здобули спортивне звання майстра спорту України, майстра спорту України міжнародного класу, заслуженого майстра спорту України та їх тренери мають право на соціально-побутові та податкові пільги, встановлені Кабінетом Міністрів України та податковим законодавством України". Для реалізації цієї норми необхідно статтю 165.1.39 Податкового кодексу України, яка визначає доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу викласти в такій редакції: "Вартість дарунків, призів переможцям та призерам спортивних змагань згідно ч. 12 ст. 24 Закону України "Про фізичну культуру і спорт", а також грошові виплати, розмір яких встановлюється на 1 січня звітного податкового року центральним органом виконавчої вла-

ди в сфері фізичної культури і спорту, за винятком суб'єктів професійного спорту".

Розвиток відповідних видів спорту в сучасних умовах покладено на громадські організації та об'єднання, федерації, добровільні спортивні товариства, спортивні клуби, які переважно не мають достатньої кількості внутрішніх ресурсів, практичного досвіду для здійснення ефективної діяльності. У цьому контексті пріоритетною для державних органів управління в галузі фізичної культури і спорту є функції планування, регулювання та контролю за діяльністю суб'єктів фізичної культури і спорту, встановлення прозорих та чітких критеріїв, за якими може бути визначена доцільність, необхідність, міра фінансової, ресурсної, матеріально-технічної допомоги з боку держави щодо розвитку відповідного виду спорту і, як наслідок, відповідного суб'єкта.

Врегулювання цього питання має відбуватись на двох рівнях: державному та регіональному. Для національних федерацій та всеукраїнських добровільних спортивних товариств фінансова, ресурсна допомога надається з державного бюджету за поданням центрального виконавчого органу державної влади в сфері фізичної культури і спорту і, відповідно, регіональні осередки федерацій, добровільні спортивні товариства або інші суб'єкти фізичної культури і спорту можуть отримувати фінансову, ресурсну допомогу з бюджетів відповідних рівнів за поданням місцевого виконавчого органу державної влади в сфері фізичної культури і спорту. Чинною редакцією закону взагалі не передбачено фінансової державної допомоги тим закладам фізичної культури і спорту, які здійснюють фізкультурно-оздоровчу роботу з населенням, підростаючим поколінням, яка в умовах, що склались, є пріоритетною, адже саме цими закладами забезпечується вирішення завдань, пов'язаних з оздоровленням нації. Для нормативно-правового врегулювання відносин держави та громадських організацій фізкультурно-оздоровчого спрямування щодо отримання фінансової та іншої підтримки з боку держави необхідно до ч. 5 ст. 15 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" внести зміни такого змісту: "Фізкультурно-оздоровчі заклади, які здійснюють свою діяльність як громадські безприбуткові організації, можуть отримувати фінансову та іншу допомогу з боку держави відповідно до порядку та в межах встановлених центральним та місцевими органами державної виконавчої влади в сфері фізичної культури та спорту. Фінансова допомога з державного та місцевого бюджетів таким громадським організаціям фізкультурно-спортивного спрямування надається виключно за обгрунтованим поданням центрального та місцевого органів державної виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту, яке розглядається і затверджується в порядку, передбаченому Бюджетним кодексом України".

На нашу думку, порядок надання фінансової допомоги з боку держави громадським організаціям фізкультурно-спортивного спрямування має грунтуватись на таких засадах:

— відповідність установчих, дозвільних та інших правовстановлюючих документів нормам чинного законодавства;

— наявність ліцензії на здійснення відповідного виду фізкультурно-спортивної діяльності;

— відповідність фактичної фізкультурно-спортивної діяльності тій, що виписана в статуті;

— кількість регіональних, районних, місцевих осередків, шкіл, спортивних клубів (за наявності);

— фінансова допомога має розраховуватись відповідно до фінансових нормативів занять відповідним видом спорту, проведення спортивно-масових заходів, таборування, навчально-тренувальних зборів тощо;

— враховувати показники соціальної значущості діяльності федерації, клубу, товариства тощо: масовість, кількість підготовлених спортсменів вищої кваліфікації та масових розрядів, участь у змаганнях та зайнятих призових місць, проведених заходів за звітний період, популярність серед населення видів спорту що культивуються (моніторинг та анкетування), належність видів спорту до програми олімпійських, паралімпійських, дефлімпійських ігор, інформаційно-пропагандистська робота з населенням, виховна робота з молоддю та спортсменами тощо;

— рівень та якість кадрового, матеріально-технічного забезпечення навчально-тренувального процесу (кількість працівників в штаті, кваліфікація, наявність власних спортивних споруд тощо);

— показники економічної ефективності: витрати на проведення занять з розрахунку на одну особу, витрати на утримання та закупівлю необхідного спортивного інвентарю та обладнання з розрахунку на кількість тих, хто займається, інвестиційна привабливість за видами спорту та економічна ефективність власної господарської діяльності;

— оздоровче, виховне, практичне, професійно-прикладне значення видів спорту, які культивуються громадською організацією, рівень їх розвитку на рівні відповідної територіально-адміністративної одиниці;

— додаткові пільги та переваги громадським організаціям, що культивують національні види спору, здійснюють національно-патріотичне виховання молоді, співпрацюють з начальними та освітніми установами;

— розрахункові показники соціальної, економічної, функціональної ефективності використання державних коштів за попередні роки, порівняльні дані результатів роботи за попередні періоди (за наявності).

ВИСНОВКИ

Таким чином, запропоновані нами аспекти удосконалення нормативно-правової бази дозволять підвищити дієвість реалізації відповідних програм розвитку олімпійського, паралімпійського спорту тощо, сприяти створенню конкурентного середовища в спорті вищих досягнень.

Подальші наукові пошуки можуть бути спрямовані на дослідження механізмів державного стимулювання розвитку інших підсистем галузі "Фізична культура і спорт".

Література:

1. Гасюк І.Л. Соціальні аспекти кадрового забезпечення фізичної культури і спорту в Україні [Електронний ресурс] / І.Л. Гасюк // Державне управління: удосконалення та розвиток. — 2010. — № 6. — Режим доступу до журналу: http://www.dy.nayka.com.ua.

2. Пунда О.О. Поняття та проблеми здійснення особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування людини: монографія. — Хмельницький-Київ, 2005. — 436 с.

Стаття надійшла до редакції 15.05.2012 р.